

UCHWAŁA
II SYNODU DIECEZJI KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEJ
PODJĘTA DNIA 19 CZERWCA 2021 ROKU
NA PODSTAWIE PROJEKTU PRZYGOTOWANEGO
PRZEZ KOMISJĘ DS. DUCHOWIEŃSTWA

I. WPROWADZENIE

1. W początkowych latach istnienia diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, utworzonej 28 czerwca 1972 roku, posługiwało w niej jeszcze wielu kapłanów, którzy przybyli z różnych stron Polski. Wielu z nich jest już w stanie spoczynku lub odeszło do wieczności. Od czterdziestu lat kolejne pokolenia duchownych przygotowuje Wyższe Seminarium Duchowne w Koszalinie.
2. Aktualnie do diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej przynależy, czyli jest inkardynowanych, 429 kapłanów (prezbiterów). Około 72% z nich posługuje duszpastersko w parafiach, około 13% pracuje w instytucjach diecezjalnych lub poza diecezją, a także pełni funkcje kapelanów i studiuje. Pozostali kapłani diecezjalni (około 15%) są już na emeryturze lub przebywają na urloпах. W diecezji posługuje również około 130 kapłanów zakonnych.
3. Życie i posługa kapłanów powiązane są ze szczególnymi uwarunkowaniami diecezji, wśród których należy zwłaszcza zauważyć:
 - a) rozległość terytorialną i związane z nią spore odległości między parafiami,
 - b) dużą ilość kościołów oraz kościołów filialnych, kaplic i punktów odprawiania Mszy,
 - c) dysproporcje pomiędzy parafiami dotyczące liczby, poziomu życia i zaangażowania religijnego wiernych oraz statusu materialnego poszczególnych wspólnot,
 - d) przemiany demograficzne związane z emigracją i imigracją, zwłaszcza ludzi młodych.
4. Na kapłanów mają również wpływ procesy zachodzące we współczesnym świecie, a szczególnie postępująca sekularyzacja, przenikanie się świata realnego z wirtualnym i wszechobecna kultura obrazu. Skutkuje to niejednokrotnie zmianą stylu życia i posługi kapłanów, przynosząc z jednej strony zagrożenie skrajnym indywidualizmem i nastawieniem na efektywność, a z drugiej – swego rodzaju korporacjonizmem, tworzącym więzi

o charakterze doraźnym, powierzchownym i akcyjnym, zamiast tych duchowych i braterskich.

5. Pomimo tych uwarunkowań i zagrożeń, wielu kapłanów – postępując w zgodzie ze swoim powołaniem i misją – pozostaje w Kościele diecezjalnym świadkami prawdziwie ewangelicznego życia i posługi, dojrzałej duchowości oraz wrażliwości na potrzeby ludzi, doświadczając na drodze swojego osobistego nawrócenia autentycznej radości Ewangelii napelniającej serca oraz całe życie tych, którzy spotykają się z Jezusem Chrystusem.

II. TOŻSAMOŚĆ, DUCHOWOŚĆ I POSŁUGA KAPŁANÓW

6. Sakrament święceń upodabnia kapłana do Chrystusa – Sługi i Najwyższego Kapłana oraz daje mu udział w Jego zbawczym posłannictwie. Ta nowa tożsamość jest owocem sakramentalnego działania Ducha Świętego. Dlatego kapłan w swojej istocie nie jest urzędnikiem religijnym lub kimś delegowanym przez wspólnotę do funkcji i zadań kościelnych, ale stanowi dar dla Kościoła, pochodzący z pełni kapłaństwa samego Zbawiciela. Podobieństwo kapłana do Chrystusa jest spotęgowane i uwydatnione także przez celibat, który czyni jego życie niepodzielnie oddanym na służbę Kościołowi.
7. Sakramentalny związek z Chrystusem zobowiązuje każdego kapłana do takiego stylu życia, w którym widoczny będzie ów zbawczy rys posługi Chrystusa. W relacji z Nim kapłan zyskuje bowiem nowe spojrzenie na siebie, postrzegając swoje życie już nie w kategoriach samorealizacji, kariery, sukcesu, awansu społecznego bądź zawodowego, gromadzenia dóbr materialnych czy przysparzania sobie zwolenników, ale w perspektywie straty życia z powodu Chrystusa i stawiania się żywym narzędziem Boga.
8. Świadome i zaangażowane przeżywanie przez kapłana własnej tożsamości prowadzi go do stałego rozwoju w wymiarze ludzkim, duchowym, intelektualnym i pastoralnym oraz kształtuje w nim specyficzną dla jego powołania i misji duchowość, która wyraża się w pasterskiej trosce o wspólnotę Kościoła na wzór Chrystusa. Każdy kapłan obdarzony jest również osobistymi charyzmatami, które trzeba odpowiednio rozeznaczyć, podporządkować potrzebom duszpasterskim i włączyć w posługę na rzecz Kościoła diecezjalnego.
9. Duchowość kapłańska domaga się stałego pielęgnowania i powracania do jej źródeł. Pierwszym z nich jest sakrament chrztu. W głębi swojego odniesienia do Chrystusa kapłan jest niezmiennie przede wszystkim chrześcijaninem związanym z Bogiem przez przymierze chrzcielne. Jest on *bratem pośród braci*, zjednoczonym z ludem Bożym w tej samej radości

z głoszonej mu Ewangelii, we wspólnym wysiłku modlitwy i postępowania według Ducha, w naśladowaniu jedyne go Mistrza i Pana oraz w trudzie nawrócenia. Życie łaską chrztu chroni go także przed pokusą klerykalizmu. Drugim źródłem duchowości kapłańskiej jest sakrament święceń. Płynąca z niego łaska prowadzi kapłana do świętości osiąganey w posłudze i przez posługę. Z tej łaski czerpie swoją żywotność miłość pasterska, umiłowanie krzyża i ofiarniczy charakter kapłańskiego życia oraz gorliwość w wypełnianiu codziennych zobowiązań podjętych w dniu święceń prezbiteratu. Należy do nich przede wszystkim wierne i zgodne z intencją Kościoła celebrowanie Eucharystii oraz integralne i dostosowane do *veritas horarum* celebrowanie Liturgii godzin.

10. Kapłan powinien podejmować swoją posługę w duchu misyjnym, czyli być odważnym i kreatywnym w refleksji nad celami, stylem i metodami ewangelizacyjnymi. Ten misyjny dynamizm ma być wolny od przywiązania do poczucia własnego bezpieczeństwa oraz od przyzwyczajenia do istniejących procedur i struktur, które byłyby zaprzeczeniem otwartości Kościoła na każdego człowieka.
11. Wezwanie do ewangelizacji jest przede wszystkim wezwaniem do nawrócenia. W tym kontekście kapłan powinien ożywiać swoją wiarę, nadzieję i miłość do Chrystusa, aby móc Go ofiarować wiernym i wszystkim ludziom jako żywą i zachwycającą Osobę, jako Tego, który tak bardzo miłuje ludzi, że oddał za nich swoje życie. Właśnie dlatego kapłan – powołany aktem nadprzyrodzonej i darmowej miłości – powinien miłować Kościół tak, jak umiłował go Chrystus, poświęcając mu w duchu misyjnego dynamizmu wszystkie swoje siły i oddawać mu się w miłości pasterskiej aż do ofiarowania swojego życia.
12. Ewangelizacja potrzebuje więc dzisiaj kapłana, który bezwzględnie i w pełni przeżywa tajemnicę Chrystusa i potrafi wypracować nowy styl życia duszpasterskiego, w głębokiej jedności z biskupem i innymi kapłanami oraz w owocnej współpracy z wiernymi świeckimi, szanując i rozwijając różne role, charyzmaty i posługi w Kościele.
13. Istotną posługą każdego kapłana jest głoszenie słowa Bożego. Aby być w swoim nauczaniu wiarygodnym, wezwany jest on do korzystania ze skarbcza Objawienia i Tradycji. W przepowiadaniu kapłan nie może nigdy przesłaniać sobą kerygmatu. Jego życiową misję stanowi bowiem ukazywanie żywego Boga i głębi wiary, a nigdy koncentracja na samym sobie. Kapłan głoszący słowo Boże powinien być zawsze pierwszym adresatem i świadkiem przekazywanej przez siebie prawdy zbawczej.

14. Nieocenioną pomocą dla życia i posługi każdego kapłana, zwłaszcza stojącego wobec różnych wyzwań i trudności, są wszelkie formy modlitwy za kapłanów. Wyrażając głęboką wdzięczność za takie inicjatywy podejmowane w diecezji, a także za dzieła wspierające powołania do kapłaństwa, trzeba je równocześnie podtrzymywać, promować i rozwijać. Wśród nich należy szczególnie wyróżnić Rodzinę Przyjaciół Seminarium Koszalińskiego.

III. PRZYGOTOWANIE DO SAKRAMENTU ŚWIĘCEŃ

15. Powołanie do kapłaństwa jest darem Bożym dla tego, kto jest powołany, a także dla całego Kościoła. Dlatego to właśnie Kościół ponosi odpowiedzialność za narodziny i dojrzewanie powołań do kapłaństwa, zarówno na poziomie diecezjalnym jak i parafialnym. Chociaż pierwszorzędną rolę odgrywa w tej kwestii środowisko rodzinne, to nie mniej ważne pozostaje świadectwo zgodnego z powołaniem życia kapłanów.
16. W związku ze zjawiskiem dotkliwego spadku liczby powołań do kapłaństwa w diecezji, należy podjąć wszelkie możliwe wysiłki zarówno w aspekcie nadprzyrodzonym jak i naturalnym, aby pomóc powołanym rozpoznać głos wzywającego ich Chrystusa i wspierać ich w dojrzałym utożsamieniu się z Jego wolą i posłannictwem. Zaleca się także, aby w działaniach duszpasterskich, zarówno na poziomie diecezjalnym jak i parafialnym, częściej obecna była nie tylko żarliwa modlitwa o powołania, ale i wprost zachęta do wyboru kapłaństwa jako możliwej także dzisiaj drogi do świętości oraz odpowiednia katecheza na ten temat, zwłaszcza podczas rekolekcji parafialnych, czuwań młodzieżowych i przygotowania do bierzmowania. Trzeba przy tym pamiętać, że powołania rodzą się w klimacie wiary, modlitwy i wspólnoty, a ich rozwój ułatwia wychowawcza bliskość, przykład gorliwej służby i jednoznaczne świadectwo życia Ewangelią, zarówno w rodzinach jak i w parafiach. W kwestii powołań należy na nowo docenić rolę sakramentu pokuty i pojednania oraz różnych form towarzyszenia duchowego, zwłaszcza w odniesieniu do ludzi młodych.
17. W celu koordynowania działań w ramach duszpasterstwa powołań, biskup diecezjalny może mianować diecezjalnego duszpasterza powołań.
18. Wyższe Seminarium Duchowne.
- a) Za przygotowanie kandydatów do sakramentu święceń odpowiedzialne jest Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej w Koszalinie.
- b) Biskup diecezjalny nadaje mu statut i powołuje kierujący nim zarząd.

- c) Szczegółowe kwestie dotyczące formacji określają *Zasady życia seminaryjnego*, które są opracowane na podstawie *Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia* i dostosowane do sytuacji Kościoła diecezjalnego.
 - d) Należy docenić znaczenie i kontynuować prowadzenie tzw. *roku propedeutycznego*, który ułatwia powołanym przejście ze swojego dotychczasowego życia na etap przygotowania do kapłaństwa.
19. Kapłani powinni roztropnie wprowadzać alumnów we wspólną kapłańską poprzez uwrażliwianie na potrzeby poszczególnych kapłanów, przebywanie na plebanii, udział w odpustach, spotkaniach imieninowych itd.
20. Diakonat stały.
- a) Święcenia diakonatu – także w formie stałej – posiadają cenny walor teologiczny, który uwydatnia znaczenie służby (diakonii) jako eklezjalnego znaku. Diakonia bowiem nie jest jedynie *etapem przejściowym* na drodze do prezbiteratu, ale należy do rdzenia wszystkich stopni święceń i jest jedną z kluczowych funkcji całego Kościoła.
 - b) Zaleca się zatem jak najszersze rozeznanie potrzeby wprowadzenia w diecezji diakonatu stałego. Podstawą tego rozeznania powinien być dokument Konferencji Episkopatu Polski *Wytężne dotyczące formacji, życia i posługi diakonów stałych w Polsce* z dnia 9 czerwca 2015 roku, z uwzględnieniem egzystencjalno-praktycznych aspektów życia i posługi diakona stałego oraz warunków i możliwości istniejących w diecezji.

IV. WSPÓLNOTA PREZBITERÓW Z BISKUPEM

21. Każdy kapłan – poprzez święcenia prezbiteratu i otrzymany urząd – zostaje złączony ze swoim biskupem i pozostaje z nim w komunii hierarchicznej. Dlatego w duchu posłuszeństwa powinien on zawsze służyć dobru całego Kościoła, podejmując zadania zlecone mu przez biskupa.
22. W relacji biskup – prezbiter zauważa się potrzebę większego braterstwa lub ojcostwa, aby unikać formalizmu, powierzchowności lub sztucznej kurtuazji oraz stosowania różnych miar w ocenie posługi kapłańskiej.
23. Należy ożywiać ducha synodalności i praktykę kolegialności, zarówno w ramach rady kapłańskiej i innych diecezjalnych gremiów kapłańskich jak i na poziomie dekanatów i parafii. W tym celu wskazane są m.in. zmiany w statucie rady kapłańskiej zmierzające do proporcjonalnego powiększenia w niej reprezentacji wikariuszy oraz do poszerzenia zakresu

ich partycypacji i współodpowiedzialności. Ważne jest także, aby odważniej wykorzystywać metody pracy zespołowej (również w formie zdalnej) oraz stale umożliwiać szczery i płynny przepływ informacji i opinii w ramach prezbiterium diecezji.

24. Szczególnymi gremiami kapłańskimi są istniejące w diecezji kapituły kanoników. Ich tradycję, skład i funkcjonowanie określają statuty, które należy zaktualizować.
25. Zaleca się, aby dekryty dotyczące zmian personalnych – również w odniesieniu do wikariuszy – były przekazywane kapłanom podczas spotkań z biskupem, zanim jeszcze informacje o tych decyzjach zostaną upublicznione.
26. W kontekście zmian personalnych postuluje się konieczność szczególnie wnikliwego rozeznawania miejsc posługi dla neoprezbiterów, także poprzez konsultowanie ich z zarządem seminaryjnym.
27. Zaleca się, aby podczas wizytacji kanonicznych parafii odbywały się indywidualne rozmowy biskupa z każdym kapłanem posługującym lub mieszkającym w parafii.
28. Obecność kapłanów podczas bierzmowania i wizytacji kanonicznych parafii stanowi wyraz szacunku, zarówno dla urzędu pasterskiego biskupa jak i dla współbraci z dekanatu.
29. Szczególny znak stanowi udział biskupa w pogrzebach kapłanów i ich rodziców, a w razie nieobecności biskupa – udział w nich jego delegata.
30. Postuluje się, aby jeden z biskupów był w sposób ciągły obecny i dyspozycyjny podczas spotkań formacyjnych dla kapłanów.
31. Wskazane jest, aby kapłani mieli możliwość innych form kontaktu, wysłuchania i rozmowy, które określone zostaną przez samych biskupów.

V. ŻYCIE WSPÓLNE KAPŁANÓW

32. Życie wielu kapłanów – także z powodu uwarunkowań terytorialnych diecezji – naznaczone jest w dużym stopniu doświadczeniem samotności, co może skutkować osłabieniem więzi braterskich między kapłanami. Dlatego wskazane jest pogłębianie eklezjologii *communio*, zarówno na płaszczyźnie duchowości jak i w praktyce życia oraz posługi kapłańskiej. W tym celu każdy kapłan powinien podjąć wszelkie wysiłki, aby odrzucić swoje przeżywanie kapłaństwa w sposób wyizolowany i subiektywistyczny, a dążyć do rozwijania więzi braterskich.

33. Życie wspólne kapłanów powinno obejmować przede wszystkim systematyczne spotkania pastoralne, wspólnotę stołu i wspólną modlitwę. Zaleca się dbanie o współbraci, szczególnie o najbliższych współpracowników, przede wszystkim poprzez poświęcanie im czasu na rozmowę, wspólny odpoczynek i świętowanie oraz gotowość do pomocy w realizacji obowiązków.
34. Zaleca się, aby w sytuacjach powodujących trudności w relacjach między kapłanami kierowali się oni ewangelicznymi zasadami upomnienia braterskiego oraz stosowali procedury przewidziane przez prawo kanoniczne. Postuluje się przy tym, aby z szacunkiem i otwartością odnosić się do kapłanów, którzy podejmują odmienne, ale aprobowane przez biskupa działania pastoralne.
35. Wspólnota kapłańska domaga się także jedności wyrażanej w działaniach duszpasterskich i wymaganiach formułowanych wobec wiernych świeckich. Należy tu jednak unikać skrajności w postaci bezdusznego rygoryzmu lub rezygnacji z wszelkich wymagań wynikających z dyscypliny kościelnej.
36. Dla ożywienia życia wspólnego wskazane jest zarówno promowanie istniejących już w diecezji wspólnot kapłańskich jak i poszukiwanie nowych sposobów sprzyjających rozwojowi życia wspólnego.
37. W celu umacniania więzi kapłańskich zaleca się organizowanie pielgrzymek kapłanów do miejsc świętych.
38. Zaleca się utworzenie na diecezjalnej stronie internetowej bazy kapłańskich kontaktów (telefony, adresy mailowe), dostępnej poprzez indywidualny login i hasło. Mogłaby ona również służyć do przekazywania przez instytucje diecezjalne informacji kierowanych tylko do kapłanów.

VI. DUSZPASTERZE PARAFIALNI

39. Każdy duszpasterz, a przede wszystkim proboszcz, jest zobowiązany do formowania wiernych świeckich w taki sposób, aby czuli się oni odpowiedzialni i bezpośrednio zaangażowani w życie Kościoła poprzez różne formy posługi, pomocy – także w wymiarze materialnym – i solidarności, których wspólnota parafialna potrzebuje do pełnienia swojej pasterskiej misji. Zachęcając natomiast laików do podejmowania aktywności społecznej i politycznej, duszpasterze nie powinni popierać konkretnych partii politycznych ani interweniować w organizację życia społecznego.

40. Należy dokonać aktualizacji i niezbędnych korekt w *Zasadach współżycia proboszcza i wikariusza w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej*, czyli tzw. *Ordynacji*, uwzględniając przy tym również zapisy dotyczące współuczestniczenia wikariuszy w utrzymaniu i funkcjonowaniu plebanii.
41. W sytuacji, gdy wikariusz lub inny kapłan zamieszkujący na plebanii pełni także posługę poza parafią (np. w instytucji diecezjalnej), należy szczegółowo opisać jego prawa i obowiązki w dekrecie biskupim oraz w umowie zawartej z proboszczem.
42. Należy opracować zasady materialnego uposażenia kapłanów tak, aby ich transparentność na tle dochodów parafialnych nie budziła żadnych wątpliwości.
43. Zaleca się, aby wymiar zatrudnienia kapłana w szkole zasadniczo nie przekraczał etatu, a nawet – jeśli to możliwe – obejmował mniejszą ilość godzin lekcyjnych.
44. Kwestię zastępstw na czas urlopów kapłani rozwiązują przede wszystkim samodzielnie, a w przypadku trudności zwracają się z nią do Kurii Biskupiej.
45. W przypadku choroby lub innych problemów ze strony kapłana, sprawa zastąpienia go w pracy duszpasterskiej powinna zostać załatwiona przez dziekana, a w przypadku trudności – przez Wydział Duszpasterski Kurii Biskupiej.
46. Kapłani po ukończeniu 75. roku życia mają moralny obowiązek złożenia na ręce biskupa diecezjalnego pisemnej rezygnacji z urzędu proboszcza. W duchu posłuszeństwa kapłani powinni przyjmować także decyzje biskupa, który – dla słuszych racji – prosi ich o zrzeczenie się urzędu proboszcza przed ukończeniem 75. roku życia.

VII. WSPÓŁPRACA DEKANALNA

47. Dekanat stanowi szczególną przestrzeń zarówno do budowania relacji między kapłanami jak i do podejmowania wspólnych działań duszpasterskich.
48. Dziekani i wicedziekani.
 - a) Dziekan jest pierwszorzędny podmiotem rozwiązującym trudne sprawy personalne i duszpasterskie na terenie dekanatu.
 - b) Dziekan powinien być w braterskim kontakcie ze wszystkimi kapłanami w dekanacie, a także interesować się ich potrzebami oraz troskami duchowymi i materialnymi.
 - c) Najbliższym współpracownikiem dziekana jest wicedziekan.
 - d) Na początku kadencji dziekanów i wicedziekanów należy przeprowadzić spotkanie o charakterze szkoleniowym w celu przypomnienia ich obowiązków.

49. Dekanalni ojcowie duchowni.

- a) Należy ożywić rolę dekanalnego ojca duchownego, którym powinien być doświadczony i kompetentny kapłan.
- b) Powinien on jako pierwszy okazywać troskę o współbraci, zwłaszcza tych, którzy pozostają w sytuacjach trudnych lub kryzysowych.
- c) Zaleca się, aby raz w roku organizować spotkanie formacyjne dla dekanalnych ojców duchownych.

50. Należy określić szczegółowy zakres obowiązków dziekanów, wicedziekanów i dekanalnych ojców duchownych.

51. Konferencje dekanalne.

- a) Należy przywrócić odpowiednią rangę konferencjom dekanalnym, które powinny pozostać obowiązkowe dla wszystkich kapłanów z dekanatu.
- b) Nie mogą to być spotkania o charakterze prowizorycznym, organizowane w pośpiechu, oparte o skrótowe odczyty, przeżywane bez należytej powagi i szacunku.
- c) Za prowadzenie konferencji – na podstawie materiałów przekazanych z Kurii Biskupiej – odpowiada dziekan, który powinien wykazać się kreatywnością w tym zakresie.
- d) Warto rozważyć formułę, według której prowadzącym taką konferencję byłaby – na wniosek dziekana – osoba spoza dekanatu.

VIII. FORMACJA STAŁA KAPŁANÓW

52. Formacja stała kapłanów powinna mieć zarówno charakter ewangelizacyjny jak i apologetyczno-pastoralny. Jej szczegółowe zasady określone są w *Dekrecie o zasadach formacji stałej kapłanów w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej* z dnia 1 września 2012 roku, który powinien być jednak regularnie aktualizowany.

53. Komisja do spraw formacji stałej kapłanów.

- a) Za organizację formacji stałej kapłanów odpowiedzialna jest Komisja do spraw formacji stałej kapłanów, którą powołuje biskup diecezjalny.
- b) W jej skład powinni wchodzić kapłani nie tylko posiadający kompetencje w zakresie teologii, lecz również odznaczający się zdrową duchowością oraz obdarzeni charyzmatami pastoralnymi i umiejętnością podejmowania krytyczno-konstruktywnych analiz odnośnie aktualnych wyzwań w życiu kapłańskim.

- c) Komisja określa zasady realizowania indywidualnych ścieżek formacji intelektualnej i duchowej: podejmowanie studiów, udział w konferencjach, sympozjach, szkoleniach itp.

54. Rekolekcje kapłańskie.

- a) Szczególną wartość i znaczenie ma dla kapłanów coroczny udział w rekolekcjach, na czas których powinni być oni z zasady zwolnieni z obowiązków wynikających z ich codziennej posługi.
- b) Zaleca się wnikliwe rozeznawanie dotyczące doboru rekolekcjonistów i określenie warunków przeżywania rekolekcji poza diecezją.
- c) Zaleca się także, aby co roku jedna tura rekolekcji kapłańskich odbywała się w całkowitym milczeniu, nawet gdyby miało w niej uczestniczyć niewielu kapłanów.

IX. KAPŁANI W SYTUACJACH SZCZEGÓLNYCH

55. Troska o kapłana przeżywającego kłopoty lub trudności domaga się tego, aby – po upewnieniu się o słuszności spostrzeżeń – pamiętać zawsze o zasadach ewangelicznego upomnienia oraz wystrzegać się niezdrowego plotkarstwa i szemrania.
56. Postuluje się utworzenie zespołu doradców (specjalista w zakresie duchowości i komunikacji, lekarz, psycholog, terapeuta uzależnień, prawnik), z których rady mógłby korzystać biskup diecezjalny, podejmując decyzje dotyczące kapłanów znajdujących się w sytuacjach trudnych.
57. Należy zadbać o to, aby do dyspozycji kapłanów byli odpowiednio uformowani i doświadczeni kierownicy duchowi oraz kompetentni, katoliccy psychologowie i terapeuci, którzy będą im pomagali, przyjmując ich w zaufaniu i gwarantując pełną prywatność oraz zachowanie tajemnicy. W przypadku kapłanów zagrożonych różnymi formami uzależnień lub zdiagnozowanych jako uzależnieni od zachowań lub substancji, zaleca się opracowanie stosownych procedur postępowania profilaktycznego oraz programów pomocowych.
58. Wszyscy kapłani inkardynowani do diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej obowiązkowo przynależą do Wzajemnej Pomocy Kapłańskiej. Jej celem jest właściwe i zgodne z chrześcijańskim poczuciem sprawiedliwości zabezpieczenie potrzeb materialnych kapłanów pełniących posługę w diecezji, zwłaszcza chorych, rencistów i emerytów. Szczegółowe przepisy kierujące Wzajemną Pomocą Kapłańską określa jej statut.
59. Należy rozważyć umożliwienie kapłanom przeżycia tzw. *roku szabatonowego* jako okresu duchowej i fizycznej rekonwalescencji. Podczas jego trwania kapłan powinien mieć

zagwarantowane ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz – w razie potrzeby – także inne formy wsparcia materialnego. Dobrze, aby – oprócz wypoczynku – kapłan zadbał w tym czasie przede wszystkim o swoją duchowość, a także o własny rozwój intelektualny.

60. Instytucją przeznaczoną do niesienia pomocy kapłanom diecezjalnym, którzy – z powodu podeszłego wieku lub choroby – zostali prawnie przeniesieni w stan spoczynku lub skierowani do niej przez biskupa diecezjalnego, jest Dom Księża Emerytów Diecezji Koszalińsko-Kołońskiej w Kołobrzegu. Szczegółowe wskazania dotyczące jego funkcjonowania zawarte są w statucie i regulaminie.

61. Kapłani-emeryci.

a) Zaleca się uregulowanie statusu kapłanów-emerytów, a także powinności diecezji w stosunku do nich, z uwzględnieniem różnorodności ich sytuacji życiowych, stanu zdrowia, miejsca zamieszkania itd.

b) Zachęca się kapłanów-emerytów, aby – jeśli tylko pozwala im na to stan zdrowia – chętnie angażowali się w pomoc duszpasterską.

c) W sytuacji, gdy kapłan-emeryt kontynuuje lub podejmuje zamieszkanie na plebanii, powinien zawrzeć z proboszczem umowę, która wymaga potwierdzenia w sytuacji zmiany proboszcza.

62. Testament kapłana.

a) Każdy kapłan jest zobowiązany do sporządzenia testamentu – zgodnego z prawem państwowym oraz zawierającego jasne i konkretne zapisy – i do zdeponowania go w Kancelarii Kurii Biskupiej. Testament należy zmieniać, gdy jego dotychczasowe zapisy utracą swoją aktualność.

b) Wskazany w testamencie jego wykonawca powinien zadbać o należyte wypełnienie zawartych w nim dyspozycji.

c) W przypadku braku testamentu, decyzję o miejscu pogrzebu kapłana podejmuje rodzina. Gdyby jednak nie przekazała jej ona władzom kościelnym, miejscem pochówku ma być cmentarz na terenie parafii, w której ostatnio posługiwał lub zamieszkiwał zmarły kapłan.

63. Odejścia z kapłaństwa.

a) Odejście z kapłaństwa jest zawsze dramatem konkretnego człowieka i wspólnoty oraz raną zadaną Kościołowi, dlatego nigdy nie można odnosić się do takiej sytuacji z obojętnością lub wręcz cichą aprobatą.

- b) Odchodzącym kapłanom należy przypominać, że podjęcie przez nich innych form życia powinno być związane z unikaniem zgorzenia.
- c) Kapłanom zaleca się, aby utrzymywali dyskretny, indywidualny kontakt z tymi, którzy porzucili posługę kapłańską, a w razie konieczności udzielali im potrzebnego wsparcia.